त्रिषष्टिशलाकापुरुषचरितमहाकाव्ये दशमपर्वणो

विषयानुक्रमः

विषयः	पृष्ठम्
प्रथमः सर्गः	
मङ्गलाचरणं प्रस्तावना च	१
नयसारस्य साधुसमागमः, साधुभ्य-आहारदानं, मार्गदर्शनं च	१
नयसारस्य धर्म-सम्यक्त्वलाभः, देवलोकगमनं च	१-२
नयसारस्य भरतपुत्रत्वेन मरीचिनाम्ना जन्म, यौवने दीक्षा, त्रिदण्डिवेषग्रहणम्	२
भाविजिनविषये भरतस्य पृच्छा, ऋषभदेवस्य मरीचेर्वीर-जिनजीवत्वकथनं, भरतस्य मरीचिवन्दना, जातिमदेन च मरीचेर्नीचगोत्रकर्मबन्धनं, मरीचेर्ग्लानता शिष्यार्थं चिन्ता, कपिलसमक्षं मिथ्यामार्गप्रतिपादनं संसारवर्धनं, मृत्वा देवत्वप्राप्तिः, कपिलस्य देवगतिः सांख्यमत प्रकाशनं च	३
मरीचिजीवस्य विविधा भवा भवभ्रमणं च	३-४
विश्वभूतिभवः, व्रतग्रहणं च	४
विशाखनन्दिकृतोपहासो विश्वभूतिमुनेर्निदानकरणं च	५
रिपुप्रतिशत्रुनृपस्य स्वपुत्र्या परिणयनं, त्रिपृष्ठजन्म अश्वग्रीवदूतधर्षणं च	५-६
निःशस्त्रेण त्रिपृष्ठेन तुङ्गगिरिसत्कदुर्धर्षसिंहवधः	६
अश्वग्रीवेण युद्धं तद्वधश्च, त्रिपृष्ठस्याऽर्धचक्रित्वम्	७
त्रिपृष्ठस्य नरकादिभवभ्रमणं, क्रमाच्च प्रियमित्रचक्रित्वेन उत्पत्तिः	७-८
प्रियमित्रस्य चक्रित्वं, व्रतग्रहणं, देवत्वं च	८-९
नन्दनभवः, तत्र राजत्वं, व्रतग्रहणं, वर्षलक्षं तपः-संयमसाधना, जिननामकर्मोपार्जनं च	९
नन्दनमुनेरन्तिमाराधना देवभवाऽवाप्तिश्च	९-११
द्वितीयः सर्गः	
नन्दनजीवस्य देवानन्दायाः कुक्षौ अवतरणं-वीरजिनस्य च्यवन-कल्याणकं, तस्याः स्वप्नदर्शनं, शक्रेन्द्रस्य चिन्तनं नैगमेषिदेवद्वारा गर्भसंक्रमणं च	१२
त्रिशलायाः स्वप्नदर्शनं, वीरस्य निश्चलत्वं, त्रिशलायाः शोकः, वीरस्याऽङ्गुलिकम्पनं, वीरस्य अभिग्रहः, जन्म च	१३
देवकृतो जन्माभिषेकोत्सवः, इन्द्रस्य शङ्का तन्निरासश्च	१४
शक्रस्तुतिः	१४
प्रभोर्वर्धमान इति नामकरणम्	१५
आमलकीक्रीडा, देवपराभवः	१५-१६
वीरस्य पाठशालानयनं, शब्दपारायणोपदेशः,	१६
विवाहप्रस्तावः, यशोदया सह विवाहश्च, प्रियदर्शनाभिध-पुत्र्याः प्राप्तिः, तस्या जमालिना समं विवाहश्च	१६-१७
मातापित्रोर्मरणं, वीरस्य दीक्षायै प्रस्तावः, नन्दिवर्धनविज्ञप्त्या वर्षद्वयं गृहवासस्तदा भावसाधुत्वपालनं च	१७-१८
वार्षिकदानं, दीक्षायात्रा च	१८-१९
वीरस्य दीक्षाकल्याणकं-दीक्षोपादानं चतुर्थज्ञानोत्पत्तिश्च	१९
तृतीयः सर्गः	
वीरजिनस्य सोमविप्रायाऽर्धवस्त्रदानं द्वितीयवस्त्रार्धार्थं तस्य वीरजिनाऽनुगमनं, गोपकृत उपसर्गश्च	२०
शक्रेणाऽऽगत्य गोपकृतोपसर्गनिवारणं, सहवासार्थं शक्रस्य विज्ञप्तिः प्रभुणा तन्निषेधः, शक्रस्य सिद्धार्थव्यन्तराय सहवासार्थमादेशः	२१
प्रभोः कोल्लाके बहुलद्विजगृहे षष्ठतपःपारणं, प्रभोः साधनास्वरूपं, मासचतुष्टयं यावदुपसर्गसहनं च	२१
कुलपतिविज्ञप्त्या प्रभोर्मोराकसन्निवेशे वर्षाकालयापनं, उटजनाशात् कुलपतेरुपालम्भः, प्रभोरभिग्रहपञ्चकस्वीकारोऽस्थिकग्रामगमनं च	२१-२२
शूलपाणियक्षस्य वृत्तान्तः	२३-२४
शूलपाणियक्षकृत उपसर्गः प्रभोरक्षोभश्च	२४
सिद्धार्थेन शूलपाणेः प्रतिबोधनं तस्य पश्चात्तापः सम्यक्त्वप्राप्तिश्च	२४-२५
प्रभोः क्षणं निद्रा, दशस्वप्नदर्शनं उत्पलेन स्वप्नफलनिर्देशः	२५
शूलपाणेः प्रभोरनुगमनं प्रार्थना च	२६
मोराके सिद्धार्थव्यन्तरेण कृतमच्छन्दकनिमित्तज्ञस्य मालिन्यं, अच्छन्दकेन प्रभुं प्रति कृता प्रार्थना च	२६-२७
देवदूष्यवस्त्रार्धस्य कण्टकेषु लगनं विप्रस्य तत्प्राप्तिश्च	२७-२८
कनकखलाश्रमं प्रति प्रभोर्गमनं, लोकेन तन्निषेधनं, दृष्टिविषसर्पस्य पूर्वभववृत्तान्तः	२८

विषयः	पृष्ठम्
प्रभोस्तत्र गमनं, सर्पकृतोपसर्गसहनं, सर्पस्य प्रतिबोधः, शान्तस्य तस्याऽनशनग्रहणम्	२८-२९
लोककृता सर्पपूजा, सर्पस्य स्वर्गगमनं च	२९
उत्तरचावाले नागसेनगृहे प्रभोः पारणं, श्वेतव्यां प्रदेशिनृपेण वन्दनं, गङ्गापारगमनार्थं प्रभोर्नौकाधिरोहणम्	३०
सुदंष्ट्रदेवकृत उपसर्गः	३१
जिनदासश्रेष्ठिगृहे कम्बल-शबलाभिधवृषभद्वयस्य परिपालनं, यक्षोत्सवे श्रेष्ठिमित्रैस्तयोः शकटवाहनं, अनशनपूर्वकं वृषभद्वयस्य मृत्युर्देवत्वाप्तिश्च	३१-३२
कम्बल-शबलदेवाभ्यां प्रभोः सुदंष्ट्रकृतोपसर्गनिवारणम्	३२
पुष्पनैमित्तिकस्य प्रभुलक्षणानि वीक्ष्य चक्रित्वाशंसा, किन्तु प्रभुं भिक्षुकमवलोक्य शास्त्रेष्वनास्था, इन्द्रेण तद्बोधनमिष्टदानं च	३२-३३
नालन्दायां वर्षावासः	३३
गोशालस्य जन्मवृत्तान्तः, तस्य स्वाम्यनुगमनं स्वयमेव स्वामिशिष्यत्वप्रतिपत्तिश्च	३३
गोशालेन प्रभुज्ञानस्य परीक्षा, नियतिवादग्रहश्च	३४
प्रभोर्बहुलविप्रगृहे पारणम्	३४
गोशालस्य प्रार्थना, शिष्यत्वेन प्रभुणा तस्य स्वीकारश्च	३४-३५
पायसाऽलाभाद् गोशालस्य नियतिवाददार्ढ्यम्	३५
भिक्षाया अलाभेन क्रुद्धस्य गोशालस्य शापादुपनन्दगृहदाहः	३५
प्रभोस्तृतीयवर्षावासश्चम्पायां, चतुर्मासानन्तरं कोल्लाके प्रभोः रात्रौ प्रतिमया स्थितिः	३५
सिंहाभिधग्रामणीपुत्रेण गोशालस्य कुट्टनं सिद्धार्थेन शिक्षा च	३५
पत्रकालग्रामे रात्रौ प्रभोः प्रतिमाध्यानं, गोशालस्य स्कन्देन कुट्टनं, शिक्षा च	३६
कुमारसन्निवेशे प्रभोर्गमनं, तत्र पार्श्वनाथसन्तानीयस्य मुनिचन्द्राचार्यस्यापि स्थितिः। गोशालस्य तच्छिष्यैः विवादः शापः तन्निष्फलता च, रात्रौ कूपनयोपद्रवेण तस्य सूरेर्देवलोकगमनम्	३६
गोशालेन सूरिशिष्याणां भर्त्सना, तेषां परितापश्च	३७
आरक्षकैः सगोशालस्य प्रभोः कूपे क्षेपणादिपीडा, साध्वीभ्यां ततो मोचनम्	३७
पृष्ठचम्पायां चतुर्थचातुर्मासस्थितिः, ततः कृतमङ्गले गमनम्	३७
प्रभोः श्रावस्तीगमनं, गोशालस्य नृमांसभोजनं, तच्छापात् तत्प्रदेशदाहः	३८
प्रभोरग्निना पाददाहः, गोशालस्य पलायनं पुनरागमनं च,	३८-३९
गोशालेन डिम्भत्रासनं ग्राम्यैस्तस्य ताडनं च, अन्यत्र तथैव गोशालस्य स्वामिनश्च ग्राम्यैस्ताडनावसरे व्यन्तरकृतं रक्षणं ग्राम्यैः क्षमणं च	३९
चौर इति कृत्वा गोशालस्य ग्राम्यैस्ताडनं तच्छापात्तेषां दाहश्च	३९
कालहस्तिना चौरशङ्कया प्रभोर्बन्धनं, मेघेन मोक्षणं च	३९-४०

विषयः	पृष्ठम्
कर्मनिर्जराभिलाषया प्रभोलाढा(अनार्य)प्रदेशेषु विहारः उपसर्गसहनं च	४०
आर्यदेशे पुनरागच्छन्तं प्रभुं अपशकुनबुद्ध्या जिघांसतश्चौरस्येन्द्रेण वधः	४०
गोशालस्य भोजन-धर्षणे	४०
गोशालेन नन्दिषेणाचार्याणामुपहासः, चौरभ्रान्त्या तेषामुपद्रव आरक्षैः, तेषां देवलोकगमनं, तच्छिष्याणां गोशालकृता भर्त्सना च	४०-४१
गोशालस्य प्रभौ उपालम्भः प्रभुसङ्गत्यागो राजगृहाध्वगमनं च	४१
गोशालस्य चौरैर्विडम्बनं तस्य पुनः प्रभोरन्वेषणं च	४१
वैशाल्यां प्रतिमाधरस्य प्रभोः जिघांसया कर्मारस्य धावनं सद्य आगतेन शक्रेण तद्वधश्च	४२
शालिशीर्षग्रामे कटपूतनाकृत उपसर्गः प्रभोः परमावधिज्ञानोत्पादः, भद्रिकायां वर्षावासः, तत्र पुनरागमनं गोशालस्य	४२

चतुर्थः सर्गः

विषयः	पृष्ठम्
आलभिकापुर्यां प्रभोः सप्तमो वर्षावासः	४३
कुण्डाकग्रामे ततो मर्दनग्रामे च गोशालस्य कुचेष्टा ग्रामजनैस्तत्कुट्टनं च	४३
शालार्याव्यन्तरीकृत उपसर्गः, राजपुरुषैः हेरिक इति कृत्वा प्रभोर्धर्षणं मुक्तिश्च	४३
वागुर-भद्रावृत्तान्तः	४३-४४
गोशालकृतो वधूवरोपहासः गोपालान् प्रत्याक्रोशश्च, ततस्तत्कुट्टनं लोकैः	४४
म्लेच्छप्रदेशे प्रभोर्गमनं विविधोपसर्गसहनं तत्र नवमं वर्षावासश्च	४४-४५
गोशालस्य तिलस्तम्बविषये प्रश्नः प्रभोस्तदुत्तरदानं च	४५
वेशिकायास्तत्सूनोर्वैशिकायनस्य च विचित्रो वृत्तान्तः, मातुरुपभोगवेलायां कुलदेवतया तत्प्रतिबोधः	४५-४६
वैशिकायनस्य तापसता, तपस्या, यूकारक्षणं, गोशालेन तस्य 'यूकाशय्यातर' इत्यादि-वाक्यैरुपहासः, तापसेन तेजोलेश्याप्रहारः, प्रभुणा शीतलेश्यया तन्निवारणं गोशालस्य रक्षा च, गोशालाय प्रभोः तेजोलेश्यासाधनशिक्षा	४६-४७
तिलस्तम्बविषये प्रभोरुत्तरस्य गोशालेन सत्यताप्रतीतिः	४७
गोशालस्य प्रभुं परित्यज्य तेजोलेश्यासाधनं, पार्श्वनाथशिष्येभ्योऽष्टाङ्गनिमित्तशिक्षणं, स्वस्य जिनत्वेन ख्यापनारम्भश्च	४७
प्रभोर्नौतरणं नाविकोपसर्गस्तन्निवारणं च	४७-४८
वाणिजकग्रामेऽवधिज्ञानवताऽऽनन्दश्रावकेण प्रभोर्वन्दना, कैवल्यप्राप्तेरासन्नतानिवेदनं च	४८
प्रभुणा भद्रादिप्रतिमात्रिकधारणं, तदन्ते आनन्दस्य दास्या पारणं, तस्या दास्यमुक्तिः	४८

विषयः	पृष्ठम्
प्रभोर्दृढभूमौ गमनं, तत्र पोलासचैत्ये प्रतिमया स्थितिः	४८
शक्रेण सभायां प्रभुवन्दना, प्रभोरनुत्तरवीर्यबलस्य प्रशंसनं च	४८-४९
सङ्गमदेवस्याऽसूयाप्रकाशनं प्रभुविषये चालनप्रतिज्ञा च	४९
सङ्गमदेवकृताः प्रतिकूला घोरोपसर्गाः, कालचक्रनिपातनं च	४९-५०-५१
अनुकूला उपसर्गाः	५१-५२
मासषट्कपर्यन्तं सङ्गमदेवेन प्रभुपीडनं, प्रभोश्च षण्मासीतपः	५३
पराजितस्य तस्य पश्चात्तापः क्षमापनं स्वस्थानगमनं च	५३
शक्रेण तस्य निर्भर्त्सनं देवलोकान्निष्कासनं च, तस्य मेरौ गत्वाऽवस्थानं तत्परिजनस्यापि तदनु गमनम्	५३-५४
प्रभोर्वत्सपालकस्थविरया पारणं	५४
विद्युत्कुमारेन्द्रेण प्रभुवन्दनाऽचिरात् कैवल्याप्तिनिवेदनं च	५४
श्रावस्त्यां शक्रेण स्कन्दप्रतिमया प्रभोर्महिमा	५४-५५
वैशाल्यां वर्षावास एकादशः, चतुर्मासीतपः, जीर्णश्रेष्ठिवृत्तान्तः, अभिनवश्रेष्ठिगृहे प्रभोः पारणम्	५५
केवलिना जीर्णश्रेष्ठिनः पुण्यस्य वर्णनम्	५५-५६
वीरप्रभोः सुंसुमारपुरे प्रतिमाध्यानम्	५६
पूरणतापसस्य वृत्तान्तस्तस्य चमरेन्द्रत्वेनोत्पत्तिः	५६
सौधर्मेन्द्रं प्रति चमरस्य क्रोधः, गर्वोक्तिः, शक्रपराभवायोर्ध्वगमनं, मार्गे श्रीवीरस्य शरणग्रहणं च	५६-५७
चमरेण शक्रतर्जनं, पद्मवेद्यां पादस्थापनं, शक्रेण वज्रक्षेपः, चमरस्य पलायनं तत्पृष्ठतो वज्रं च	५८
चमरस्य वीरप्रभुचरणशरणं, शीघ्रागतेन शक्रेण वज्रोपसंहरणं, चमराश्वासनं च	५८-५९
चमरस्य वीरप्रभुभक्तिः	५९
भोगपुरे क्षत्रियेण प्रभोरुपसर्गः, सनत्कुमारेन्द्रेण तत्तर्जनम्	५९
मेण्ढकग्रामे गोपालकृतोपसर्गः, इन्द्रेण तन्निवारणम्	५९
कौशाम्ब्यां विचरतः प्रभोर्दुष्कराभिग्रहः, नित्यं भिक्षायै विचरणं, अगृह्णन्तं प्रभुमवेक्ष्य मन्त्रि-तत्पत्नी-मृगावतीराज्ञीप्रभृतीनां चिन्ता, नृप-मन्त्रिमन्त्रणा	६०-६१
शतानीकस्य प्रभुपारणाविषये दैवज्ञाय पृच्छा, नगरे घोषणा च	६१
शतानीकस्य चम्पापतिना युद्धं, दधिवाहनस्य पलायनं, पुर्यां लुण्टनं, धारिणीदेवी-वसुमत्योर्बन्दित्वं अपहरणं, धारिण्याः प्राणत्यागः, वसुमत्या विक्रयः कौशाम्ब्यां	६१
धनावहश्रेष्ठिना मूल्यं दत्त्वा तस्या स्वगृहनयनं, चन्दनेतिनामकरणं, मूलाश्रेष्ठिन्या ईर्ष्या चन्दनाविघाताय निश्चयश्च, चन्दनाया बन्धनं गृहे एव कारावासः	६२
श्रेष्ठिना चन्दनाविषये पृच्छा क्रोधश्च, दिनत्रयानन्तरं वृद्धदास्या चन्दनाया दर्शनं, तस्या अवस्थां दृष्ट्वा रुदन् श्रेष्ठी तां कुल्माषसूर्पकं दत्त्वा बन्धनच्छेदाय कर्मारानयनाय गतवान्, प्रभोर्वीरस्याऽत्रान्तरे भिक्षार्थमागमनं चन्दनया तदभिग्रहपूर्तिः कुल्माषदानं पारणं च, चन्दनायाः सुस्थता पञ्च दिव्यानि, राजादीनां इन्द्रस्य च तत्राऽऽगमनम्	६३
कञ्चुकिना चन्दनाया अभिज्ञानं, इन्द्रेण चन्दनायाः प्रभोः प्रथमशिष्यात्वकथनं, मूलाया निर्वासनं, चन्दनाया राज्ञा स्वगृहे नयनम्	६४
भायलवणिजः प्रभुं दृष्ट्वाऽपशकुनबुद्ध्या प्रभुघातार्थं धावनं देवेन कृतस्तस्यैव वधः	६४
चम्पायां प्रभोर्द्वादशो वर्षावासः	६४
स्वातिदत्तद्विजस्य प्रश्नाः प्रभुणा तत्समाधानं द्विजप्रतिबोधश्च	६४
षण्मानिग्रामे गोपालेन प्रभोः कर्णयोः शलाकारोपणोपसर्गः	६५
अपापायां गतवतो भगवतः कर्णकीलकौ समीक्ष्य सिद्धार्थ-खरकाभ्यां तन्निष्कासनम्	६५
प्रभोर्भैरवारावः, वैद्य-वणिजोः सद्गतिः, गोपालस्य दुर्गतिः, तत्र स्थाने महाभैरववनविधानम्	६६
प्रभोस्तपस्यागणना ऋजुपालिकातीरसमीपे आगमनं च	६६

पञ्चमः सर्गः

वीरप्रभोः केवलज्ञानप्रादुर्भावः, मातङ्ग-सिद्धायिकयोरुत्पत्तिः, तस्मिन्नेव दिने प्रभोरपापायां गमनं समवसरणं च	६७
इन्द्रकृता स्तुतिः, प्रभोर्देशना	६७-६८
इन्द्रभूतिप्रमुखैकादशविप्रपरिचयः	६८-६९
इन्द्रभूतेः कोपः, प्रभुपार्श्वे गमनं, प्रभुणा तस्य संशयच्छेदः, तत इन्द्रभूतेः सपरिवारस्य दीक्षाग्रहणं देवार्पितोपकरणस्वीकारश्च	६९-७०
अग्निभूति-वायुभूत्योरागमनं, प्रभोस्ताभ्यां वादस्तत्संशयनिराकरणं दीक्षा च	७०-७१
व्यक्त-सुधर्म-मण्डिक-मौर्यपुत्र-अकम्पिता-ऽचलभ्रातृ-मेतार्य-प्रभासैः सह वादस्तेषां संशयोच्छेदो दीक्षा च	७१-७२
देवैश्चन्दनाया आनयनं प्रथमसाध्वीत्वेन तद्दीक्षा, श्रावक-श्राविकासहितसंघस्थापनम्	७२
इन्द्रभूत्यादिभ्यस्त्रिपदीदानं तैर्द्वादशाङ्गीप्रणयनं च	७२-७३
एकादशानां गण-वाचनाव्यवस्था	७३
गणधरत्वानुज्ञा गणानुज्ञा च, चन्दनायाः प्रवर्तिनीपदे स्थापनम्	७३
प्रभोर्देशना, तदनन्तरं राजोपनीत-बलिक्षेपः, द्वितीयपौरुष्यां गौतमस्य देशना	७३

षष्ठः सर्गः

कुशाग्रपुरे प्रसेनजिन्नृपस्य वर्णनम्	७४
वसन्तपुरे जितशत्रुराजा, सुमङ्गलो राजपुत्रः, सेनको मन्त्रिपुत्रो दुराकारः, राजपुत्रेण तस्योपहासः, तस्य तापसदीक्षाग्रहणमुष्ट्रिकाव्रतपालनं च, सुमङ्गलेन वारत्रयं पारणार्थमामन्त्रणं तापसेन तस्य स्वीकारः, राज्ञो विस्मृत्या तदुपेक्षणं, ततस्तेन निदानकरणं मृत्वा व्यन्तरदेवत्वं, राज्ञोऽपि मृत्वा व्यन्तरत्वं ततस्तस्य श्रेणिकरूपेण जन्म	७४-७५
नागरथिकस्य पुत्रचिन्ता, सुलसया पुत्रार्थमर्हदाराधना, शक्रेण तत्प्रशंसा, देवेन तत्परीक्षा पुत्रार्थं द्वात्रिंशद्गुटिकादानं च	७५-७६

विषयः	पृष्ठम्
सुलसाया युगपत् सर्वगुटिकाभक्षणं, गर्भपीडा, देवेन पीडानिवारणं, द्वात्रिंशत्पुत्रप्राप्तिः	७७
प्रसेनजिता पुत्र-परीक्षणं श्रेणिकस्य तत्रोत्तीर्णता, तस्य भम्भासारनामकरणम्	७७-७८
राज्ञा राजगृहेति नगरस्य निर्माणम्	७८
श्रेणिकस्य गृहत्यागो वेण्णातटे गमनं च, तत्र भद्रश्रेष्ठिनो गृहे निवासस्तस्य नन्दाभिधया कन्यया परिणयश्च	७८
श्रेणिकस्य राजगृहे पुनर्गमनं, तं राज्येऽभिषिच्य प्रसेनजितो द्युगमनम्	७८-७९
अभयकुमारस्य जन्म, पितुरन्वेषणार्थं तस्य राजगृहगमनं, श्रेणिकस्य मन्त्रिगवेषणा परीक्षणं च, अभयस्य परीक्षायामुत्तीर्णता, अभयेन नन्दाऽऽनयनं तस्या पट्टराज्ञीपदे अभयस्य च मन्त्रिपदे नियुक्तिः, अभयेन स्वसृपुत्र्याः परिणयनं च	७९-८०
चेटकनृपसम्बन्धः, तस्य सप्तपुत्रीणां वर्णनम्	८०
सुज्येष्ठा-तापस्योर्विवादः, रुष्टया तापस्योपश्रेणिकं सुज्येष्ठारूपदर्शन-वर्णनादि	८१
श्रेणिकेन दूतद्वारा सुज्येष्ठायाचनं, चेटकेन तत्प्रतिषेधः, अभयेन श्रेणिकरूपदर्शनेन सुज्येष्ठाचित्ते श्रेणिकं प्रत्याकृष्टिः	८२
श्रेणिकस्य सुरङ्गया वैशाल्यां गमनं सुज्येष्ठाऽपहरणाय, सुज्येष्ठाया आभूषणानयनार्थं पुनर्गमनं, विलम्बभीतस्य श्रेणिकस्य चेल्लणामपहृत्य गमनम्	८३
चेटकस्य रथिना सुलसासुतानां वधः, सुज्येष्ठाया दीक्षाग्रहणं, श्रेणिकस्य चेल्लणया परिणयनम्	८३
उष्ट्रिकातापसजीवस्य चेल्लणाकुक्षाववतरणं, तस्याः पतिमांसदोहदः, अभयेन युक्त्या दोहदपूरणं, पुत्रजन्म, राज्ञ्या तत्यागः, श्रेणिकेन तस्य पुनर्ग्रहणं पालनं च, तस्याऽशोकचन्द्रेति नामकरणम्	८४
कूणिकेति नाम्ना तत्ख्यातिः, चेल्लणाया हल्ल-विहल्लौ पुत्रौ, कूणिकस्य पद्मावत्या वीवाहः, मेघ-नन्दिषेणौ श्रेणिकपुत्रौ	८५
सेचनकहस्तिवृत्तान्तः, श्रेणिकेन तद्ग्रहणं, गजस्य पौनःपुन्येन वनगमनं राज्ञा च तद्बन्धनं नन्दिषेणवाक्येन हस्तिनः शान्तिः	८५-८६
श्रीवीरस्य राजगृहे गुणशिलचैत्ये समवसरणं, श्रेणिकेन कृता स्तुतिः, मेघकुमारस्य प्रव्रज्या	८७
मेघकुमारस्य दुश्चिन्तनं, प्रभुणा तत्पूर्वभववृत्तान्तकथनद्वारा तत्प्रतिबोधः व्रतस्थैर्यं च	८७
नन्दिषेणस्य वैराग्यं, देवेन प्रभुणाऽपि निषेधेऽपि व्रतादानं, घोरसाधना, मरणार्थं यत्नो देवेन रक्षा च, वेश्यागृहे भिक्षायै गमनं, तयोपहासकरणं द्रम्मलाभप्रार्थना, मुनिना रत्नराशिवृष्टिः, तत्प्रार्थनया मुनेर्दीक्षात्यागः, प्रतिदिनं दशजनप्रतिबोधः, प्रान्ते पुनर्दीक्षाग्रहणं देवगतिश्च	८८-८९

सप्तमः सर्गः

विषयः	पृष्ठम्
श्रेणिक-चेल्लणयोः प्रेमवार्ता	९०
शिशिरर्तुः, प्रभोः समवसरणं, राजदम्पत्योर्वन्दनाय गत्वा पश्चाद्वलने निर्वस्त्रमुनेर्वन्दनं, रात्रौ शीतभीताया राज्ञ्या मुनिविषये सहसोद्गारः, राज्ञ्याः शीलविषये श्रेणिकस्य शङ्का	९०
प्रातरन्तःपुरदाहार्थमभयाय निर्देशः, स्वबुद्ध्याऽभयेन राजनिर्देशपालनेऽप्यन्तःपुररक्षणं, श्रेणिककृतशङ्काया उत्तरे प्रभुणा चेल्लणायाः सतीत्वप्रतिपादनं, श्रेणिकाऽभयकुमारयोर्विवादः, अभयबुद्धेः प्रशंसा	९१
चेल्लणाकृते एकस्तम्भप्रासादनिर्माणं, वृक्षस्थितव्यन्तरेण सोद्यान-प्रासादकरणम्	९२
मातङ्गस्य स्वपत्नीदोहदपूरणाय विद्याबलेन फलस्तैन्यं, चौरग्रहणार्थमभयेन वसन्तपुरवास्तव्यकुमारिकाकथाकथनं मातङ्गस्य ग्रहणं च	९२-९३-९४
श्रेणिकस्य मातङ्गाद् विद्याशिक्षणम्	९४
दुर्गन्धायाः पूर्वजन्मवृत्तान्तः श्रेणिकस्य तया परिणयनम्	९४-९५-९६
दुर्गन्धाया दीक्षाग्रहणम्	९६
आर्द्रकवृत्तान्तः, श्रेणिकस्याऽऽर्द्रकं प्रत्युपायनप्रेषणम्	९६
अभयकुमारमैत्रीच्छयाऽऽर्द्रकुमारस्योपायनप्रेषणं अभयस्य च तत्प्रतिबोधभावनयाऽर्हत्प्रतिमाप्रेक्षणम्	९७
आर्द्रकुमारस्य जातिस्मृतिः, पूर्वजन्मनि सामयिक-बन्धुमतीवृत्तान्तः	९७-९८
आर्द्रकुमारस्याऽऽर्यदेशगमनं देवेन निषेधेऽपि व्रतादानम्	९८-९९
श्रीमत्या क्रीडायां आर्द्रमुनिवरणं, रत्नवृष्टिः	९९
मुनेरागमनं तेन सह श्रीमत्या परिणयनं, पुत्रेण गच्छतः पितुर्बन्धनं च	१००
आर्द्रकुमारस्य परितापः, संयमार्थं गृहत्यागः, मार्गे पूर्वसेवकपञ्चशतीप्रतिबोधः	१०१
आर्द्रमुनेर्मार्गे गोशालकेन सह वादस्तस्य पराभवश्च	१०१
हस्तितापससमूहप्रतिबोधो हस्तिमोक्षणं च	१०२
श्रेणिकेन संवादः स्ववृत्तान्तकथनं च, अभयं प्रति कृतज्ञता-प्रकाशनं, मुक्तिश्च	१०२

अष्टमः सर्गः

विषयः	पृष्ठम्
प्रभोर्ब्राह्मणकुण्डग्रामे समवसरणं, प्रभुं दृष्ट्वा देवानन्दायाः स्तनाभ्यां क्षीरप्रस्रवः, गौतमपृच्छा प्रभोस्तस्याः स्वमातृत्वकथनं च, प्रभोर्देशना, देवानन्दा-ऋषभदत्तयोर्दीक्षा	१०३
तयोः शिवगतिः	१०४
क्षत्रियकुण्डे प्रभोर्विहारः, जमालि-प्रियदर्शनयोर्दीक्षा, जमालेः पृथग् विहरणम्	१०४
ज्वरग्रस्तस्य जमालेर्मिथ्याकल्पना, साधुभिः सह वादश्च, साधुभिर्बोधनं जमालेः कुमतप्रतिपत्तिश्च	१०४-५

विषयः	पृष्ठम्
चम्पायां वीरसमीपं गत्वा जमालेः स्वस्याऽर्हत्त्वकथनं, गौतमस्य तं प्रति पृच्छा तदुत्तरदाने च तस्याऽसामर्थ्यं, ततो वीरप्रभुणा कृते समाधानेऽपि जमालेस्तदनङ्गीकारः, तस्य निह्नवत्वं बहिष्कारश्च	१०५-६
ढङ्केन प्रतिबोधितायाः प्रियदर्शनायाः पुनः प्रभुपार्श्वे गमनं, क्रमाज्जमालेरेकाकित्वम्	१०६
जमालेर्मरणं किल्बिषिकदेवत्वं च, गौतमप्रश्नोत्तरे प्रभुणा जमालेर्भाविकथनं च	१०६
सुरप्रिययक्षकथा, कौशाम्ब्याश्चित्रकारेण यक्षस्य तोषणं वरदानं च	१०७
शतानीकेन चित्रसभानिर्मापणं चित्रकृता मृगावतीचित्रकरणं राज्ञा तत्सन्दंशककर्तनं च	१०८
चित्रकृता चण्डप्रद्योताय मृगावतीचित्रदर्शनं, तेन शतानीकात्तद्याचना	१०८
शतानीकेन दूतभर्त्सनं, प्रद्योतस्य कौशाम्बीं प्रत्याक्रमणं, तज्ज्ञात्वैव शतानीकस्य मरणं, मृगावत्यनुनीतेन प्रद्योतेन कौशाम्ब्यां वप्ररचना, श्रीवीरस्य समवसरणं तत्र मृगावत्याः प्रद्योतस्य च गमनम्	१०९
'या सा सा सा' इति कथाप्रसङ्गः	११०-११
मृगावत्या दीक्षा, प्रद्योतप्रियाणामङ्गारवत्यादीनामपि दीक्षा	१११
वाणिजकग्रामपुरे जितशत्रुराजा, आनन्दो गृही, तस्य प्रभुपार्श्वे गृहिधर्मग्रहणम्	१११
आनन्दस्य व्रतमानवर्णनं तद्भार्या-शिवनन्दाया अपि व्रतग्रहणम्	११२
आनन्दस्य दीक्षाविषये गौतमप्रश्नः प्रभुणोत्तरदानं च	११२
चम्पायां कामदेवो गृही, पुण्यभद्रोद्याने समवसृतस्य प्रभोः पार्श्वे तस्य सभार्यस्य गृहिधर्मस्वीकारः	११२-१३
काश्यां कोष्ठकोद्याने समवसृतस्य प्रभोः पार्श्वे चुलनीपितुः श्यामायाश्च श्रावकधर्मग्रहणम्	११३
चुलनीपितृविषये वीर-गौतमयोः संवादः	११३
सुरादेव-धन्ययोः श्रावकधर्माङ्गीकारः	११३
आलभिकायां चुल्लशतिक-बहलयोः श्रीवीरान्तिके श्रावकव्रतस्वीकारः	११३-१४
काम्पील्यपुरे कुण्डकोलिक-पुष्पयोः प्रभुपार्श्वे श्रावकव्रतग्रहणम्	११४
पौलाशपुरे गोशालभक्ताय शब्दालपुत्राय देवकृतो निर्देशः, तस्य गोशालविषया प्रतीक्षा, प्रातर्वीरागमनं तद्देशनाश्रवणं वीरेण देवसंकेत-तच्चिन्तनादिकथनं च, तस्य प्रतिबोधः, तेनाऽपि स्वप्रियाऽग्निमित्रया सह श्रावकधर्माङ्गीकारः	११४
तद्वृत्तान्तं ज्ञात्वा गोशालस्य तत्राऽऽगमनं तत्प्रतिबोधप्रयत्नस्तस्याऽचलता च	११४
राजगृहे महाशतकस्य प्रभुपार्श्वे श्रावकधर्माकरणम्	११४-१५
श्रावस्त्यां नन्दिनीपितुः लान्तिकापितुश्च श्रावकव्रतग्रहणम्	११५
कौशाम्ब्यां श्रीवीरवन्दनाय सूर्याचन्द्रमसोर्मूलविमानेनाऽऽगमनम्	११५
मृगावत्या विलम्बेनाऽकाले वसतावागमने चन्दनार्याया उपालम्भः, तस्याः पश्चात्तापः क्षमापना च, तत्प्रभावेण तदैव तस्याः केवलोत्पत्तिः	११५
मृगावत्या चन्दनार्यायाः सर्पाद्रक्षा, केवल्याशातनाभीतायास्तस्याः पश्चात्तापः केवलं च	११५
गौतमप्रश्नोत्तरे प्रभुणाऽऽश्चर्यदशकवर्णनम्	११५
श्रावस्त्यां कोष्ठकोद्याने वीरस्य समवसरणं, तत्रैव गोशालस्यापि निवासः	११६
गोशालस्य जिनत्वमाकर्ण्य विषण्णस्य गौतमस्य तद्विषये प्रभुं प्रति पृच्छा, प्रभुणा च गोशालस्य यथार्थवृत्तान्तकथनम्	११६
लोकमुखेन तज्ज्ञात्वा गोशालस्य कोपः, आनन्दं प्रभुशिष्यमाहूय तेन वीरतिरस्करणं भस्मराशीकरणसूचना, पञ्चवणिग्दृष्टान्तकथनं च	११६-१७
आनन्दस्याऽऽगत्य भगवते निवेदनं, गोशालस्य सामर्थ्य-चर्चा, भगवता गौतमादिभ्यः सूचनादानं च	११७
गोशालस्याऽऽगमनं भगवत्तिरस्करणं स्वस्योदायर्षित्वेन वर्णनं च	११७
प्रभोः प्रतिवचनं गोशालस्य क्रोधश्च	११७
सर्वानुभूति-सुनक्षत्रमुन्योः प्रभुतिरस्कारासहनं, प्रतिवादः, गोशालेन तेजोलेश्यया तयोर्दाहश्च, तयोः समाधिमृत्युर्देवलोकाप्तिश्च	११७-१८
गोशालं प्रति स्वामिनः साक्रोशं वचनं, कुद्धेन तेन स्वामिनं प्रति तेजोलेश्याप्रहारः, स्वामिनं ईषद् दग्ध्वा तस्या गोशालशरीरे प्रवेशः, गोशालस्य स्वामिनः षण्मासान्ते नाशोक्तिः, प्रभुणा तत्प्रतिवादः सप्तदिनपर्यन्ते तन्मरणनिर्देशश्च	११८
गौतमादीनां गोशालं प्रति मर्मोक्तिः, गोशालस्य हालाहलापणे गमनम्	११८
गोशालक्षिप्ततेजोलेश्यायाः सामर्थ्यस्य प्रभुणा वर्णनम्	११८
गोशालस्य विपरीतचेष्टावर्णनम्	११८-१९
अयंपुलस्य संशयः, गोशालेन तन्निराकरणम्	११९
शिष्येभ्यो गोशालस्य स्वमरणानन्तरं कर्तव्यविषये 'चतुर्विंशो गोशालजिनो मोक्षं प्रययौ' वित्युद्घोषणाय च सूचना	११९
गोशालस्य पश्चात्तापः, पुनः स्वस्य यथार्थपरिचयदानपूर्वकं मरणोत्तरकर्तव्यविषये शपथदानपूर्वकं सूचना	११९-२०
गोशालमरणं शिष्यैस्तदाज्ञाया गुप्तपालनं महत्या ऋद्ध्याऽग्निदाहश्च, प्रभुणा अच्युतकल्पे तदुत्पत्तेः कथनम्	१२०
गौतमप्रश्नोत्तरे प्रभुणा गोशालस्याऽऽगामिभवानामनन्तभव-भ्रमणस्य प्रान्ते मुक्तिगमनस्य वर्णनम्	१२०-२१
प्रभुणा गोशालस्य पूर्वभवानां वर्णनम्	१२१-२२
तेजोलेश्यामहिम्ना प्रभो रक्तातीसार-पित्तज्वरोपद्रवः, लोकेऽन्यथा प्रवादः	१२२

विषयः	पृष्ठम्
सिंहसाधो रुदनं, स्वामिना तस्याऽऽश्वासनदानं, तस्योपरोधाच्च रेवतीश्राविकापार्श्वात् पक्वं बीजपूरकटाहमानाय्य भेषजत्वेन स्वामिना सेवनं ततस्तद्वपुःपाटवात् सर्वेषामानन्दश्च	१२३

नवमः सर्गः

विषयः	पृष्ठम्
सुदंष्ट्रदेवस्य हलिरूपेण जन्म, स्वामिप्रेरितेन गौतमेन तत्प्रतिबोधो दीक्षादानं च, वीरं दृष्ट्वा च हालिकमुनेर्दीक्षात्यागः, तद्विषये गौतमपृच्छायाः प्रत्युत्तरे प्रभुणा तेन सह स्वस्य पूर्वजन्मसम्बन्धकथनं	१२४
पोतनपुरे प्रभोः समवसरणं, प्रसन्नचन्द्रस्य दीक्षा, प्रभुणा समं तस्यर्षे राजगृहे गमनम्	१२४
श्रेणिकस्य प्रभुवन्दनाय गमनं, तस्य सुमुख-दुर्मुखदूतयोः संवादः, सुमुखेन राजर्षिप्रशंसा, दुर्मुखेन तस्य निन्दनं दधिवाहनभूपेन प्रसन्नचन्द्रसचिवैश्च प्रसन्नचन्द्रस्य बालसुतस्य पराभववर्णनं च, प्रसन्नर्षेर्ध्यानभङ्गः क्रोधो मनसैव युद्धकरणं च	१२४-२५
श्रेणिकस्य प्रभुं प्रति प्रसन्नर्षिविषये प्रश्नाः प्रभोरुत्तराणि च, ततश्च राजर्षेः केवलोत्पत्तिः	१२५
केवलज्ञानविच्छेदविषये श्रेणिकप्रश्नः, तदा विद्युन्मालिदेवागमनं प्रभुणा तस्य जम्बूकुमारत्वेनोत्पत्तिकथनं स एव चाऽन्तिमः केवलीति कथनम्	१२५-२६
कुष्ठिना प्रभुपादार्चा, प्रभु-श्रेणिक-कालसौकरिका-ऽभयकुमाराणां क्षुते कुष्ठिनो वचनेन राज्ञः क्रोधः, प्रभुणा तस्य देवत्वप्रकाशनेन क्रोधशमनं, कुष्ठीभूतदेवपूर्ववृत्तान्तकथनम्	१२६-२८
सेडुकद्विजस्य दर्दुराङ्काभिधदेवत्वेनोत्पत्तिवर्णनम्	१२८
क्षुतानन्तरं देववचनविषये राज्ञः प्रश्नः, प्रभुणा तद्वचनमर्मोद्घाटनम्	१२८
श्रेणिकस्य स्वस्य नरकगमनविषये प्रश्नः प्रभुणा तत्समाधानं भाविचतुर्विंशतिकायां पद्मनाभ-जिनत्वेनोत्पत्तिसूचना च	१२९
श्रेणिकाय तत्प्रश्नप्रतिवचने नरकेऽगमनोपायनिर्देशः	१२९
दर्दुराङ्केन श्रेणिकस्य सम्यक्त्वपरीक्षा, राज्ञोऽचलता च	१२९
देवेन हार-गोलकयुग्मप्रदानं राज्ञा क्रमात् चेल्लणा-नन्दयोः प्रदानम्	१२९
राज्ञः कपिलां प्रति याचना, तया तदस्वीकारः, राज्ञा कालसौकरिकाय हिंसात्यागाय निर्देशोऽन्धकूपे तस्य बन्धनं च, तथापि तेन कृतस्य पञ्चशतमृण्मयमहिषवधस्य प्रभुणा राज्ञे कथनम्	१२९
साल-महासालयोर्गागलेश्च दीक्षाग्रहणं, तेषां कैवल्योत्पत्तिः	१२९-३०
गौतमस्य खेदः, देववचनं स्मृत्वाऽर्हदनुज्ञयाऽष्टापदे गमनम्	१३०
अष्टापदे पञ्चदशशततपस्विनः, तेषां पश्यतामेव गौतमस्य गिर्यारोहणं तत्र भरतकारितचैत्ये जिनवन्दनं च	१३०
तत्र गौतमस्य धर्मदेशना, वैश्रवणस्य सन्देहः, तन्निवारणार्थं पुण्डरीक-कण्डरीकयोः कथाकथनम्	१३०-३१-३२
वैश्रवणसामानिकेन देवेन पुण्डरीकाध्ययनस्य ग्रहणं, वैश्रवणस्य सम्यक्त्वप्रतिपत्तिः	१३२
उत्तरता गौतमेन तापसानां प्रतिबोधो दीक्षादानं पायसेन पारणा च	१३२
तापसानां कैवल्यं, गौतमस्य खेदः, भगवतस्तदाश्वासनं द्रुमपत्रीयाध्ययनप्रकाशनं च	१३२-३३
अम्बडकृता प्रभुस्तुतिः स्वस्य राजगृहगमनविज्ञप्तिः, प्रभुणा सुलसायाः प्रवृत्तिपृच्छनसूचना	१३३
अम्बडेन कृता सुलसायाः परीक्षा, सुलसाया निश्चलता	१३३-३४
अम्बडस्य सुलसापार्श्वे गमनं, तया तस्य स्वागतं, तेन तस्यै स्वामिसन्देशकथनं च	१३४
अम्बड-सुलसयोर्धर्मसंवादः	१३४-३५

दशमः सर्गः

विषयः	पृष्ठम्
दशार्णदेशे प्रभोरागमनं, दशार्णभद्रस्य राज्ञो वर्धापनिका, तस्य चित्ते अनन्यस्वागतस्य संकल्पः, नगरालङ्करणं, प्रभोरनुपमं स्वागतम्	१३६
तद्गर्वखण्डनाय शक्रेण प्रभुवन्दनार्थं विचित्रर्द्धिविकुर्वणं, जलकान्तविमानवर्णनं, तथाविधविमानर्ध्या शक्रस्य प्रभुवन्दनायाऽऽगमनं, तदृर्द्धिं दृष्ट्वा विलक्षीभूतस्य दशार्णभद्रस्य वैराग्यभावश्चारित्रग्रहणं च, ततः शक्रेण तस्य स्तुतिः	१३६-३७
शालिभद्रपूर्वभवकथा, सङ्गमो धन्यापुत्रः, पायसार्थं हठस्तत्प्राप्तिश्च, मासोपवासिमुनये तस्य पायसदानं, मृत्युः, राजगृहे गोभद्रेभ्यगृहे भद्राकुक्षावुत्पत्तिश्च, शालिभद्रस्य द्वात्रिंशत्कन्याभिर्विवाहः, तत्पितुर्गोभद्रस्य व्रतग्रहणं देवगतिश्च	१३८
देवस्य पुत्रवात्सल्यं नित्यं वस्त्रादिदानं च	१३९
रत्नकम्बलवणिग्भ्यो भद्रायाः कम्बलक्रयः, चेल्लणाग्रहेण श्रेणिकस्य कम्बलादानयत्नो वैफल्यं च, श्रेणिकस्य कुतूहलं शालिभद्रावलोकनाय तद्धर्म्यगमनं च, शालिभद्रस्य वैराग्यम्	१३९
श्रेणिकस्याऽङ्गुलीयक प्रसङ्गः	१३९-४०
शालिभद्रस्य धर्मघोषसूरिसमागमो देशनाश्रवणं मातरमनुज्ञाप्य प्रत्यहमैकैककलत्रत्यागः	१४०
शालिभद्रस्वस्रा सरुदनं भ्रातृत्यागविषयकवृत्तान्तस्य स्वभर्त्रे धन्याय निवेदनं, धन्यस्योपहासः, तद्भार्याणां प्रत्युपहासवचनेन धन्यस्य प्रबोधो व्रतायोत्थानं च	१४०
वैभारगिरौ वीरप्रभोः शरणे धन्यस्य गमनं तच्छ्रुत्वा शालिभद्रस्यापि सर्वं त्यक्त्वाऽऽगमनं, तयोर्दीक्षा महत् तपश्चरणं च	१४१

विषयः	पृष्ठम्
पुना राजगृहागमनं, मासपारणायां गोचरचर्यार्थं प्रभोरनुज्ञापनं, मातृपार्श्वात् पारणमद्येति प्रभोर्वचनेन भद्रागृहे गमनं आहारमलब्ध्वैव पश्चाद्वलनं च, मार्गे प्राग्जन्ममातुराहारप्राप्तिः	१४१
भगवत्पार्श्वतः संशयं निराकृत्य वैभाराद्रौ गत्वाऽनशनाङ्गीकारः, भद्रायाः प्रभुसमीपे आगमनं ततश्च श्रेणिकेन सह वैभाराद्रिगमनं तौ दृष्ट्वा रुदनं च	१४१
श्रेणिकेन तत्सान्त्वनं, मुनिद्वयस्याऽनुत्तरविमाने प्रयाणम्	१४२

एकादशः सर्गः

विषयः	पृष्ठम्
लोहखुरश्चौरः, तस्य पुत्रो रौहिणेयः, पितुः पुत्राय मरणान्तोपदेशो वीरजिनवचनाश्रवणाय	१४३
रौहिणेयेन राजगृह-मोषणम्	१४३
वीरस्य समवसरणं, तत्पार्श्वतो गच्छतो रौहिणेयस्य कर्णपिधानं, कण्टकलगनादनायत्या वीरवचनश्रवणं सन्तप्तिश्च	१४५
श्रेष्ठिजनानां चौर्यतस्त्राणार्थं, श्रेणिकाय निवेदनं, राज्ञा दाण्डपाशिकस्य पृच्छा तस्य स्वनिरुपायतानिवेदनं, राज्ञाऽभयकुमाराय चौरधरणार्थमादेशः	१४४
अभयेन चौरधरणायोपाययोजनं चौरस्य धरणं च, रौहिणेयस्य राजसभायां स्वनिर्दोषता-प्रतिपादनं लोकसाक्षिकं, अभयेन तत्परीक्षार्थं दिव्यवातावरणनिर्मापणम्	१४४-४५
मद्याविष्टस्य देवमायाभ्रमितस्य चौरस्य सेवकैः प्रश्नपरीक्षा, सतर्कस्य तस्य वीरवर्णितदेवस्वरूपमपश्यतो मायोत्तराणि चौरत्वारोपान्मुक्तिश्च	१४५
मुक्तस्य तस्य पितुरादेशस्य मिथ्यात्वचिन्तनं आत्मतिरस्कारः, भगवदन्तिके गमनं, स्तुतिं कृत्वा स्वस्य तारणाय प्रार्थना	१४५-४६
तदा श्रेणिक प्रश्नप्रतिवचने तस्य स्वस्वरूपकथनं, अभयाय चोरितधनादेर्दर्शनं, अभयेनापि तत्स्वामिभ्योऽर्पणं, रौहिणेयस्य व्रतग्रहणं, तपश्चरणं, अनशनपूर्वकं मृत्वा देवत्वं च	१४६
चण्डप्रद्योतस्य राजगृहरोधनं, अभयेन कूटयुक्त्या तद्वित्रासनं तस्य पलायनं च	१४७
अभयकृतां मायां विज्ञाय रुष्टस्य प्रद्योतस्याऽभयं बद्ध्वाऽऽनयनाय मध्येसभमाह्वानं, गणिकया तत्स्वीकारः	१४७
गणिकाया राजगृहे गत्वा कृत्रिमश्रावकीभूयाऽभयस्य वञ्चनं, तं स्वगृहमामन्त्र्य मद्यपानेन मूर्च्छितं कृत्वाऽवन्त्यां नयनम्	१४७-४८
अभयस्य प्रद्योतराजेन पञ्जरक्षेपः	१४८
प्रद्योतस्य चत्वारि रत्नानि, लोहजङ्घदूतस्य विघातार्थं भृगुकच्छीयजनैर्विषप्रयोगः, अपशकुनैर्वारितेन तेन भोजनाऽकरणं, अभयकुमाराय राज्ञः पृच्छा, तेन घ्राणशक्त्या दृष्टिविषसर्पकथनं तदुपायसूचनं च, ततः तुष्टेन राज्ञा वरदानं अभयेन तन्न्यासश्च	१४९
स्वपुत्रीवासवदत्ताऽध्यापनार्थं सङ्गीतशिक्षकान्वेषणं प्रद्योतस्य, उदयननृपनाम्नः सूचनं तन्मन्त्रिणा	१४९
मन्त्रिणा यान्त्रिकगजनिर्मापणं, तस्य वनविहारः, उदयनस्य तद्बन्धनायाऽऽगमनं गीतगानं च, तदाकृष्ट इव तद्गजस्योदयनसमीपे गमनं, उदयनस्य तदुपर्यारोहणं प्रच्छन्नसैन्यैस्तस्य बन्धनं च	१५०
उदयनस्य प्रद्योतपार्श्वे नयनं, वासवदत्ताशिक्षणाय सूचना, अध्यापनं च	१५०
राज्ञा वासवदत्तायाः काणत्वस्य उदयनस्य कुष्ठित्वस्य च निर्देशपूर्वकं मिथोऽदर्शनप्रबन्धः, दैवबलादुभयोरन्योऽन्यदर्शनमनुरागश्च	१५०
द्वयोः प्रणयः दाम्पत्यं च	१५१
नलगिरेर्हस्तिन उन्माद स्तद्वश्यार्थमभयाय पृच्छा तत्कथनानुसारमुदयनस्य गीतगानोपायेन हस्तिनो वशीकरणं, प्रद्योतस्य वरदानमभयेन न्यासश्च	१५१
योगन्धरायणस्य प्रपञ्चचातुर्यम्	१५१
पुत्र्या गान्धर्वकौशलदर्शनाय प्रद्योतेन तस्या उदयनस्य चोद्याने आमन्त्रणम्	१५१
वेगवतीकरिण्या योजनशतं गत्वा मरणोक्तिर्मौहूर्त्तिकस्य, उदयनस्य च वासवदत्तामपहृत्य पलायनम्	१५१-५२
प्रद्योतस्योदयनधरणाय नलगिरिप्रेषणं, वत्सराजेन युक्त्या तद्गतिरोधः कौशाम्ब्यां तस्य प्रवेशश्च	१५२
प्रद्योतस्य क्रोधो युद्धार्थमुद्यमश्च, मन्त्रिभिस्तन्निवारणं, उदयन-वासवदत्तयोर्विवाहे सम्मतिप्रदानम्	१५२
उज्जयन्यामशिवोपद्रवः, अभयकुमारोक्त्यनुसारेण शिवादेवीशीलमहिम्ना तच्छमनं, पुनरपि राज्ञाऽभयाय वरस्य दानम्	१५२
अभयेन विलक्षणवरयाचना, तां पूरयितुमशक्तेन प्रद्योतेनाऽभयस्य मुक्तिर्विसर्जनं, अभयकृता प्रतिज्ञा च	१५२
अभयस्य राजगृहात् पुनरुज्जयनीगमनं, गणिकामोहाकृष्टस्य प्रद्योतस्य दिवैव जनसमक्षमेव छलेनाऽपहरणं	१५३
राजगृहं नीतस्य प्रद्योतस्योपरि श्रेणिकस्य कोपो घाताय धावनं अभयेन तद्वारणं प्रद्योतस्य ससम्मानं विसर्जनं च	१५३
सुधर्मस्वामिनो राजगृहे आगमनं, काष्ठभारिकस्य दीक्षा, लोकेन निन्दा, अभयेन युक्त्या लोकबोधनम्	१५३
श्रेणिकस्य राज्यग्रहणायाऽभयाय निर्देशः, अभयेन समययापनम्	१५४
वीरप्रभोरागमनमभयस्याऽन्तिमराजर्षिविषये पृच्छा, प्रभोरुदायननृपस्याऽन्तिमराजर्षित्वेन कथनम्	१५४
उदायनचरितवर्णनम्	१५४
कुमारनन्दिकथा	१५४-५६
विद्युन्मालिदेवकृता वीरप्रतिमा, सांयात्रिकाय तत्समुद्गप्रदानम्	१५६
वीतभयपत्तने प्रतिमार्थमाघोषणा, परधर्मिजनैः समुद्गकोद्घाटनार्थं व्यर्थः प्रयत्नः, प्रभावतीदेव्याऽर्हद्दर्शनप्रार्थना समुद्गकोद्घाटनं जिनप्रतिमाप्राकट्यं च	१५६-५७
स्वगृहचैत्ये स्थापना जिनभक्तिश्च, दुर्निमित्तसंकेतेन प्रतिबुद्धायाः प्रभावत्या व्रतग्रहणम्	१५७-५८
देवदत्तादास्या प्रतिमापूजा	१५८

विषयः	पृष्ठम्
प्रभावतीदेवेनोदायनप्रतिबोधनम्	१५८
वैताढ्ये गतस्य गान्धारश्रावकस्य शासनदेवीप्रदत्तगुलिका-प्रभावाद्वीतभये आगमनं जिनदर्शनं, देवदत्ताकृतशुश्रूषया-ऽऽप्तदेहपाटवस्य तस्य देवदत्तायै गुलिकादानं दीक्षाग्रहणं च	१५९
गुलिकाप्रभावाद्देवदत्ताया दिव्याकृतिः सुवर्णगुलिकेति नाम्ना ख्यातिश्च, चण्डप्रद्योतस्य स्वपतित्वेन तस्या अभिलाषः, प्रद्योतस्य देवतासंकेतः, प्रद्योतस्य दूतमुखेन तस्यै वरणप्रार्थना, तद्वचनेन तन्नयनाय प्रद्योतस्याऽऽगमनं	१५९
वीरप्रतिमां विना तस्या गमनेऽनिच्छा, तत्प्रतिकृत्यानयनाय सूचना	१५९
प्रद्योतेन गृहं गत्वा नवीनप्रतिमानिर्माणं, तत्प्रतिष्ठार्थं मन्त्रिपृच्छा	१५९
कपिलविप्र-केवलिवृत्तान्तः	१५९-६२
कपिलकेवलिहस्तेन प्रतिमायाः प्राणप्रतिष्ठा	१६२
प्रतिमाया वीतभये नयनं चैत्ये स्थापना च, पुरातनीं प्रतिमां कुब्जां च गृहीत्वा अवन्तीपुर्यामागमनम्	१६२
भायलवणिजे कुब्जया पूजार्थं तत्प्रतिमासमर्पणम्	१६२
प्रतिमार्चनार्थं कम्बल-शबलदेवयोरागमनं, भायलेन वरे तद्वनस्थप्रतिमावन्दनयाचना, ताभ्यां तस्य तत्र नयनं मनोरथपूर्तिश्च, धरणेन्द्रमिलनं भायलेन निजनामप्रख्यातियाचना धरणेन वरदानं च	१६२
वीतभये उदायनस्य नवीनप्रतिमां दृष्ट्वा खेदः, चण्डप्रद्योतं प्रत्यभ्यषेणनं, मार्गे तृषाखिन्नस्य सैन्यस्य प्रभावत्यमरसाहाय्येन रक्षा	१६३
द्वयो राज्ञोर्युद्धं, प्रद्योतस्य पराजयः, तं बद्ध्वोदायनेन नयनं, दिव्यां प्रतिमामादातुं कृतो यत्नो निष्फलः, देववाक्याद्वीतभयक्षयं ज्ञात्वा प्रतिमां तत्रैव स्थापयित्वा पुनर्गमनम्	१६४
मार्गे प्रावृट्काले शिबिरे स्थानं दशपुरनगर-धूलिवप्रनिर्माणम्	१६४
पर्युषणायामुपवास उदायनस्य, प्रद्योताय भोजनप्रश्नस्तस्य सन्देह उपवासकथनं च, ततस्तं साधर्मिकं ज्ञात्वा क्षमापनापूर्वकं बन्धमुक्तिः स्वस्थानप्रेषणं स्वयं वीतभयगमनं च	१६४
प्रद्योतेन दिव्यप्रतिमार्थं कृता व्यवस्था, भायलस्वामिपुररचना	१६४-६५
प्रभावतीदेवेन नवीनप्रतिमामाहात्म्यवर्णनम्	१६५
उदायनस्य पौषधव्रतं भावना च, श्रीवीरागमनं, देशनाश्रवणं, प्रतिबोधः, केशिकुमाराय राज्यदानं स्वयं व्रतग्रहणं च	१६५
द्वादशः सर्गः	
अभयस्योदायनर्षिविषये पृच्छा, प्रभोरुत्तरं, उदायनस्य व्याधिः, दधिभक्षणं, वीतभये गमनं, अमात्यप्रेरितेन केशिना विषमिश्रितदधिदानं, राजर्षेः कैवल्यं मुक्तिश्च	१६६
पश्चात्कुपितया देवतया पांशुवर्षणं वीतभयध्वंसः, प्रतिमायाः भुवि तिरोधानं कुम्भकारकृतनगरकरणं च	१६६
अभीचिसम्बन्धः	१६६-६७

विषयः	पृष्ठम्
प्रतिमायाः पुनःप्राकट्यं प्रश्नः, कुमारपालचौलुक्यवर्णनं, हेमचन्द्राचार्यात् तत्प्रतिबोधः श्रावकव्रतग्रहणं च, तस्य भूमिगतैतत्प्रतिमावृत्तान्तश्रवणानन्तरं स्वमनुजैर्वीतभयस्थाने उत्खननं प्रतिमाया लाभोऽणहिल्लपत्तने आनीय स्वगृहचैत्ये प्रतिष्ठाप्य पूजाकरणम्	१६८-६९
अभयस्य श्रेणिकाय विज्ञप्तिः, श्रेणिकेनाऽनुमतस्य तस्य तन्मातुर्नन्दायाश्च व्रतग्रहणम्	१६९
अभयस्य सर्वार्थसिद्धे देवत्वम्	१६९
श्रेणिकस्य चिन्तनं कूणिकाय राज्यदाने हल्ल-विहल्लयोश्च हार-हस्तिप्रदाने निश्चयः	१७०
कूणिकस्य स्वस्य दशभिर्भ्रातृभिर्मन्त्रणा, पितरं बद्ध्वा कारागृहप्रक्षेपो नित्यं कशाघातशतं च	१७०
चेल्लणायाः पतिसेवा, कूणिकस्य राज्यपालनम्	१७०
कूणिकस्य पुत्रप्राप्तिः, तल्लालनं तेन, भोजनस्थाले मूत्रं कृतवतः सुतस्योपरि स्वकीयस्नेहेन चकितस्य कूणिकस्य मातरं प्रति पुत्रस्नेहविषये पृच्छा, चेल्लणया कूणिकोपरि श्रेणिकस्नेहस्य वर्णनं च	१७०-७१
कूणिकस्य पश्चात्तापः, पितुर्निगडभङ्गाय लोहदण्डं गृहीत्वा धावनम्	१७१
श्रेणिकस्य तमायान्तं दृष्ट्वा तालपुटविषभक्षणं, कूणिकस्य शोकः, पितृपिण्डदानारम्भः	१७२
चम्पाभिधां नूतननगरीं निवेश्य कूणिकस्य तत्र गमनम्	१७२
कूणिकस्य महिष्याः पद्मावत्या हार-हस्तिविषयो लोभः, तदाग्रहेण कूणिकस्य हल्ल-विहल्लाभ्यां तद्याचनं, तयोः पलायनं मातामहस्य चेटकस्य वैशाल्यां तदाश्रयदानम्	१७३
कूणिक-चेटकयोरेतद्विषये सन्देशव्यवहारः कूणिकेन वैशाल्युपर्याक्रमणं च	१७३
युद्धं, कूणिकस्य दशानां भ्रातृणां संहारश्चेटककृतः, कूणिकस्य देवताराधनम्	१७४
शक्र-चमराभ्यामागत्य कूणिकाय देहरक्षाया वरदानं महाशिलाकण्टक-रथमुसलयुद्धवरदानम्	१७५
चेटक सेनापतेर्वरुणस्य युद्धं, आराधना, मरणं, देवगतिश्च	१७५
कूणिकस्य कोपः, चेटकेन दिव्यबाणप्रयोगः, इन्द्राभ्यां तन्मोघीकरणम्	१७६
हल्ल-विहल्लयोः सेचनकहस्तिद्वाराऽऽतङ्कः, सेचनकस्य प्राणत्यागः	१७६
हल्ल-विहल्लयोः शासनदेव्या वीरसमीपे नीतयोर्दीक्षा	१७७
वैशालीविषये कूणिकप्रतिज्ञा, खेदः, देववाणीश्रवणं, कूलवालक-मागधिकान्वेषणम्	१७७
मागधिकया कूलवालकवृत्तान्तावबोधः, तदन्वेषणं, मायया तद्वशीकरणम्	१७८-७९
पुनर्मागधिकया सह दाम्पत्यम्, मागधिकाया वैशालीभङ्गार्थं विज्ञप्तिः	१७९

विषयः	पृष्ठम्
मुनिना मुनिसुव्रतस्तूपं दृष्ट्वा तत्प्रभावं च विज्ञाय तद्ध्वंसाय विकल्पनम्	१७९
पुरीरोधत्रस्तलोकप्रार्थितेन मुनिना स्तूपध्वंसोपदेशः, तथाकरणारम्भे च तत्संकेतानुसारं कूणिकसैन्यस्य दूरेऽपसरणं, ततो लोकैः स्तूपस्य निर्मूलमुन्मूलनं, कूणिकेन वैशालीभङ्गस्ततः, युद्धसमाप्तिश्च	१७९
कूणिकस्य चेटकं प्रति प्रियप्रश्नः, चेटकेन प्रवेशविलम्बार्थं सूचना	१७९
सत्यकिना वैशालीप्रजाया नीलवत्पर्वते नयनम्	१७९
चेटकस्याऽनशनं जलपातश्च, धरणेन्द्रेण तद्रक्षणं स्वभवने नयनं, तत्र सुस्थस्य तस्य समाधिमरणं स्वर्गगतिश्च	१८०
कूणिकेन वैशाल्यां खेटनम्	१८०
वीरप्रभुपार्श्वे श्रेणिकराज्ञीनां दीक्षा, कूणिकप्रश्नोत्तरे तस्य षष्ठनरकभूमौ गमनकथनं, तस्य सप्तमभूमौ गमनाभिलाषश्चक्रित्वाभिमानश्च, दिग्विजयाय गमनं तमिस्रागुहायां कृतमालामरेण वादः, देवेन तस्य भस्मीकरणं च	१८०-८१
कूणिकसुतोदायिराजवर्णनं, प्रभोः परिवारवर्णनं, प्रभोरपापायामागमनं च	१८१
त्रयोदशः सर्गः	
अपापायां प्रभोः समवसरणं इन्द्र-हस्तिपालकृता स्तुतिः प्रभोर्देशना	१८२
पुण्यपालस्याऽष्टौ स्वप्नाः प्रभुणा तत्फलाख्यानम्	१८३-८४
प्रसङ्गतः पूर्णनृप-सुबुद्धिमन्त्रिकथा, पुण्यपालस्य दीक्षा	१८४
गौतमस्वामिनः भावि पञ्चमारविषये पृच्छा	१८४
प्रभुणा तदुत्तरे कल्किवृत्तान्तवर्णनं	१८४-८६
शक्रेण कल्किवधः तत्पुत्रस्य राज्याभिषेकश्च, दत्तस्य सौराज्यम्	१८६
दुःषमाकालानुभाववर्णनम्	१८६-८७
दुःप्रसहाचार्यमुख्यसङ्घवर्णनम्	१८७
एकान्तदुःषमाख्यषष्ठारकवर्णनम्	१८७-८८
भरतैरवतेषु षञ्चम-षष्ठारकस्थितिः	१८८
उत्सर्पिण्यां प्रथमारके पञ्च मेघाः, रूपसंहननादिवृद्धिः	१८८
द्वितीयारकान्ते सप्त कुलकराः, विमलवाहनस्य शिल्प-व्यवहारोपदेशः	१८८
अनागतचतुर्विंशतिजिन-तज्जीवानां नामादि	१८८-८९
द्वादशचक्रि-वासुदेव-बलदेव-प्रतिवासुदेवादि-त्रिषष्टिशलाकापुरुषनामादि	१८९
सुधर्मस्वामिपृच्छोत्तरे प्रभुणा जम्बूस्वामिनि केवलादिविच्छेदकथनम्, स्थूलभद्रपर्यन्तं चतुदर्शपूर्विणः, ततो वज्रपर्यन्तं दशपूर्विणः	१८९
समवसरणं परित्यज्य प्रभोर्हस्तिपालस्य शुल्कशालायां गमनम्	१८९
गौतमस्य देवशर्मप्रतिबोधाय प्रभुणा प्रेषणम्	१८९
प्रभोरन्तिमदेशना	१८९-९०
इन्द्रस्य भस्मग्रहमनुलक्ष्याऽऽयुर्वर्धनाय प्रभुं प्रति विज्ञप्तिः, प्रभुणा तत्प्रतिषेधपूर्वकमिन्द्रबोधनम्	१९०
प्रभोर्निर्वाणम्, निर्वाणकालीनदिवसादिवर्णनम्	१९०
कुन्थुजीवोत्पत्तिः, दीपोत्सवप्रवृत्तिः	१९०
शक्रादिभिश्चितारचना, प्रभोरङ्गसंस्कारः, शिबिकावहनमर्चा च	१९१
अग्निसंस्कारः, दंष्ट्रादिग्रहणं देवैः, नन्दीश्वरेऽष्टाह्निकोत्सवः	१९१
प्रभोरायुर्वर्णनम्	१९१
गौतमस्वामि विलापः, कैवल्यं राजगृहे मोक्षगमनम्	१९२
सुधर्मस्वामिनो जम्बूं स्वपदे संस्थाप्य निर्वाणपदाप्तिः	१९२
उपसंहारः पर्वसमाप्तिश्च	१९२

●●●